

Scileanna Réamhriachtanacha in **ÚSÁID NA MATAMAITICE** trasna an Churaclaim

Léirítear dul chun cinn fosta nuair a thagann laghdú ar an méid tacaíochta ó dhaoine fásta: le treoir, le laghdú ar an treoir, gan treoir.

Riachtanais le hAghaidh Úsáid na Matamaitice

Trasna an churaclaim, ag leibhéal atá fóirsteanach dá n-ábaltacht, ba chóir go gcuirfí ar chumas daltaí:

- na hábhair chúí, an trealamh cúí agus an mhatamaitic chúí a roghnú le húsáid i gcás ar leith;
- eolas agus coincheapa na matamaitice a úsáid go beacht; obair go córasach agus a gcuid oibre a sheiceáil;
- matamaitic a úsáid le fadhbanna a réiteacht agus le cinntí a dhéanamh; modhanna agus straitéisí a fhorbairt, ar a n-áirítear an mheabhairmhatamaitic;
- smaointe a fhiosrú, tuartha a dhéanamh agus a thástáil agus smaoinreamh go cruthaitheach;
- faisnéis a aimsiú agus a bhailiú; faisnéis a léamh, a léirmhíniú, a eagrú agus a chur i láthair i bhformáidí matamaitice;
- tuiscint agus teanga na matamaitice a úsáid le ceisteanna a chur agus a fhreagairt, le labhairt ar smaointe agus iad a phlé, agus modhanna oibre a mhíniú;
- ábaltacht airgeadais a fhorbairt;
- TFC a úsáid le fadhbanna a réiteach agus/nó a gcuid oibre a chur i láthair;

Ag baint úsáid as **Eolas agus Tuiscint s’acu ar:**

Cruth agus Spás

Láimhseáil Sonraí

S1 Taithí

(dul i dtaithí ar/i dteagmháil le)

I ngníomhaíochtaí céadfacha agus i bhfoghlaim ghníomhaíochtbhunaithe/shúgradhbhunaithe, is é a dhéanfaidh na daltaí:

- teagmháil le héagsúlacht d’ábhair agus de threalamh na matamaitice;
- taithí a fháil ar ghníomhaíochtaí matamaitice; taithí a fháil ar ghnáthaimh laethúla;
- taithí a fháil ar fhadhb; teagmháil a dhéanamh le straitéisí simplí loighciúla;
- taithí a fháil ar phatrúin éagsúla shimplí;
- teagmháil a dhéanamh le bailiúcháin réad; teagmháil a dhéanamh le réada/pictiúir/siombailí éagsúla;
- taithí a fháil ar réimse de theanga na matamaitice;

Mar shampla:

- gheobhaidh siad taithí ar bhail den chorp a bhogann taobh istigh de spás;
- gheobhaidh siad taithí ar bhogadh i réimse de spásanna agus de thimpeallachtaí;
- gheobhaidh siad taithí ar réimse de chruthanna 2T agus 3T de mhéideanna, de dhathanna agus d’uigeachtaí éagsúla;
- gheobhaidh siad taithí ar réimse d’ábhair 2T agus 3T (idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe);
- gheobhaidh siad taithí ar réimse de réada/d’ábhair nach ionann cruth, méid, uigeacht, dath ná boladh dóibh (idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe).

S2 Freagairt

(tabhairt faoi deara, freagairt, idirghníomhú anois is arís)

I ngníomhaíochtaí céadfacha agus i bhfoghlaim ghníomhaíochtbhunaithe/súgradhbhunaithe, is é a dhéanfaidh daltaí:

- idirghníomhú le hábhair agus trealamh;
- freagairt do ghníomhaíochtaí matamaitice; gnáthaimh laethúla a thabhairt faoi deara;
- a thabhairt faoi deara go bhfuil fadhb ann; freagairt agus idirghníomhú le straitéisí simplí loighciúla;
- patrúin shimplí éagsúla a thabhairt faoi deara agus freagairt dóibh;
- idirghníomhú le réimse réad; idirghníomhú le meaitseáil agus bailiú réad/ pictiúr/ siombailí;
- freagairt do chuid de bhunteanga na matamaitice;

Mar shampla:

- tabharfaidh siad faoi deara bail den chorp a bhíonn ag gluaiseacht taobh istigh de spás;
- tabharfaidh siad gluaiseacht faoi deara i réimse spásanna agus timpeallachtaí;
- trí spéis a léiriú freagróidh siad do réimse cruthanna 2T agus 3T, idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe, de mhéideanna, de dhathanna agus d’uigeachtaí éagsúla;
- freagróidh siad do réimse ábhair 2T agus 3T (idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe);
- déanfaidh siad idirghníomhú le réimse réad/ ábhar de chruthanna, de mhéideanna, d’uigeachtaí, de dhathanna agus de bholaithe éagsúla (idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe) leis na céadfaí uilig/le cuid de na céadfaí.

Scileanna Réamhriachtanacha in **ÚSÁID NA MATAMAITICE** trasna an Churaclaim

Léirítear dul chun cinn fosta nuair a thagann laghdú ar an méid tacaíochta ó dhaoine fásta: le treoir, le laghdú ar an treoir, gan treoir.

Riachtanais le hAghaidh Úsáid na Matamaitice

Trasna an churaclaim, ag leibhéal atá fóirsteanach dá n-ábaltacht, ba chóir go gcuirfí ar chumas daltaí:

- na hábhair chuí, an trealamh cuí agus an mhatamaitic chuí a roghnú le húsáid i gcás ar leith;
- eolas agus coincheapa na matamaitice a úsáid go beacht; obair go córasach agus a gcuid oibre a sheiceáil;
- matamaitic a úsáid le fadhbanna a réiteacht agus le cinntí a dhéanamh; modhanna agus straitéisí a fhorbairt, ar a n-áirítear an mheabhairmhatamaitic;
- smaointe a fhiosrú, tuartha a dhéanamh agus a thástáil agus smaoineamh go cruthaitheach;
- faisnéis a aimsiú agus a bhailiú; faisnéis a léamh, a léirmhíniú, a eagrú agus a chur i láthair i bhformáidí matamaitice;
- tuiscint agus teanga na matamaitice a úsáid le ceisteanna a chur agus a fhreagairt, le labhairt ar smaointe agus iad a phlé, agus modhanna oibre a mhíniú;
- ábaltacht airgeadais a fhorbairt;
- TFC a úsáid le fadhbanna a réiteach agus/nó a gcuid oibre a chur i láthair;

Ag baint úsáid as Eolas agus Tuiscint s’acu ar:

Cruth agus Spás

Láimhseáil Sonraí

S3 Dul i mBun

(dul i mbun, aithris a dhéanamh ar iompraíocht mhúnlaithe, aird a dhíriú, súile a dhíriú ar rudaí, aithint)

I ngníomhaíochtaí struchtúrtha, i gcomhthéacsanna coitianta inrochtana agus i bhfoghlaim ghníomhaíochtbhunaithe/súgradhbhunaithe, is é a dhéanfaidh daltaí:

- dul i mbun ábhair mhatamaitice mar fhreagairt ar threoir/ar mhúnlú múinteora;
- gníomhaíochtaí matamaitice a aithint mar fhreagairt ar leideanna agus ar nota; dul i mbun gnáthaimh laethúla mar fhreagairt ar mhúnlú múinteora;
- dul i mbun dóigheanna le cuidiú a iarraidh agus aithris a dhéanamh orthu; cuimhneamh ar straitéisí simplí loighciúla mar fhreagairt ar mhúnlú múinteora;
- aithris a dhéanamh ar phatrúin shimplí a bhfuil siad cleachta leo mar fhreagairt ar mhúnlú múinteora;
- freagairt do réada atá á mbailiú agus dul ina mbun; dul i mbun sraith shimplí de réada/pictiúir/siombailí ina bhfuil a bheagán nó a mhórán de rogha agus aithris a dhéanamh ar an tsraith chéanna;
- cuid de theanga bhunúsach na matamaitice a aithint agus dul ina bun;

Mar shampla:

- déanfaidh siad aithris ar a mbaill choirp nó a n-áit a bhogadh taobh istigh de spás;
- déanfaidh siad aithris ar bhogadh i réimse spásanna agus timpeallachtaí;
- déanfaidh siad aithris/nó rachaidh siad i mbun réada sonraithe a bhailiú ó áit shonraithe nó réada sonraithe a chur in áit shonraithe nuair a iarrtar sin orthu;
- déanfaidh siad aithris ar shórtáil réimse cruthanna 2T agus 3T, idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe, de mhéideanna, de dhathanna agus d’uigeachtaí éagsúla;
- déanfaidh siad aithris ar ábhair éagsúla a láimhseáil (idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe)
- déanfaidh siad aithris ar mheaitseáil a dhéanamh réad le réad, pictiúr le pictiúr agus réad le pictiúr ag úsáid cruthanna, méideanna, uigeachtaí, dathanna (idir chinn nádúrtha agus chinn de dhéantús an duine) le roinnt de na céadfaí/ leis na céadfaí uilig;
- déanfaidh siad aithris ‘ar theaghlach’ réad/ pictiúr a shórtáil.

S4 Páirtíocht Ghníomhach

(idirghníomhú, roinnt, páirtíocht, comhoibriú, déanamh amach roimh ré, cuimhneamh)

I ngníomhaíochtaí struchtúrtha, i gcomhthéacsanna coitianta inrochtana agus i bhfoghlaim ghníomhaíochtbhunaithe/súgradhbhunaithe, is é a dhéanfaidh daltaí:

- a aithint go gcaithfear cinneadh a dhéanamh nuair atáthar ag roghnú ábhar agus trealaimh do ghníomhaíocht shimplí;
- páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí matamaitice; páirt a ghlacadh i ngnáthaimh laethúla;
- buntuiscint a léiriú go bhfuil straitéis de dhíth le fadhbanna a fhuascailt, amhail cuidiú a iarraidh; páirt a ghlacadh i straitéisí simplí loighciúla a bhfuil tacaíocht acu;
- páirt a ghlacadh nuair a bhítear ag cóipeáil patrúin shimplí;
- páirt ghníomhach a ghlacadh i mbailiú réad/eolais; imeachtaí/cásanna eispéiris a bhfuil siad cleachta leo a léiriú le siombailí/réada/pictiúir chuí
- cuimhneamh ar ghníomhaíochtaí ina bhfuil bunteanga na matamaitice agus páirt a ghlacadh iontu;

Mar shampla:

- glacfaidh siad páirt i mbogadh agus casadh a gcoirp nó athróidh siad a n-áit taobh istigh de spás;
- bogfaidh siad taobh istigh de réimse spásanna agus timpeallachtaí;
- nuair a iarrtar orthu glacfaidh siad páirt i réada a bhfuil siad cleachta leo a bhailiú agus a chur in áiteanna a bhfuil siad eolach orthu;
- glacfaidh siad páirt i ngníomhaíochtaí sórtála ag baint úsáid as cruthanna 2T agus 3T, idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe, de mhéideanna, de dhathanna agus d’uigeachtaí éagsúla;
- úsáidfidh siad ábhair sholúbtha (idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe) le cruth a athrú;
- glacfaidh siad páirt ghníomhach i meaitseáil réimse réad/ábhar de chruthanna, de mhéideanna, d’uigeachtaí, de dhathanna, agus de bholaithe éagsúla agus rachaidh siad i dtaithe ar na téarmaí ‘difriúil’, ‘mar an gcéanna’, ‘meaitseáil’, agus ‘is den chineál amháin iad’;
- glacfaidh siad páirt i ngníomhaíochtaí ina ndéantar réada/pictiúir a shórtáil ‘i i ngrúpa’.

Scileanna Réamhriachtanacha in **ÚSÁID NA MATAMAITICE** trasna an Churaclaim

Léirítear dul chun cinn fosta nuair a thagann laghdú ar an méid tacaíochta ó dhaoine fásta: le treoir, le laghdú ar an treoir, gan treoir.

Riachtanais le hAghaidh Úsáid na Matamaitice

Trasna an churaclaim, ag leibhéal atá fóirsteanach dá n-ábaltacht, ba chóir go gcuirfí ar chumas daltaí:

- na hábhair chúí, an trealamh cuí agus an mhatamaitic chúí a roghnú le húsáid i gcás ar leith;
- eolas agus coincheapa na matamaitice a úsáid go beacht; obair go córasach agus a gcuid oibre a sheiceáil;
- matamaitic a úsáid le fadhbanna a réiteacht agus le cinntí a dhéanamh; modhanna agus straitéisí a fhorbairt, ar a n-áirítear an mheabhairmhatamaitic;
- smaointe a fhiosrú, tuartha a dhéanamh agus a thástáil agus smaoineamh go cruthaitheach;
- faisnéis a aimsiú agus a bhailiú; faisnéis a léamh, a léirmhíniú, a eagrú agus a chur i láthair i bhformáidí matamaitice;
- tuiscint agus teanga na matamaitice a úsáid le ceisteanna a chur agus a fhreagairt, le labhairt ar smaointe agus iad a phlé, agus modhanna oibre a mhíniú;
- ábaltacht airgeadais a fhorbairt;
- TFC a úsáid le fadhbanna a réiteach agus/nó a gcuid oibre a chur i láthair;

Ag baint úsáid as Eolas agus Tuiscint s’acu ar:

Cruth agus Spás

Láimhseáil Sonraí

S5 Daingniú

(tosú ar thuiscint a fhorbairt)

I ngníomhaíochtaí struchtúrtha, i gcásanna agus i gcomhthéacsanna coitianta, is é a dhéanfaidh daltaí:

- cinntí a dhéanamh nuair atá ábhair agus trealamh á roghnú do ghníomhaíocht shimplí;
- beagán tuisceana a léiriú ar nodaireacht na matamaitice, amhail uimhreacha/focail/tacair; gnáthaimh laethúla a thuar agus iad a chur i gcrích;
- trial a bhaint as réimse de straitéisí fadhbhuascailte, amhail cuidiú a lorg; éirí cleachta le réimse atá ag fás de bhunstraitéisí loighciúla;
- patrúin shimplí a aithint agus a leanúint;
- buneolas a chur in iúl agus cuidiú lena eagrú; réimse d’eachtraí/cásanna/eispéiris a bhfuil /nach bhfuil siad cleachta leo a léiriú le siombailí/réada pictiúir chúí;
- tosú ar theanga chúí mhatamaitice a thuiscint

Mar shampla:

- nuair a iarrtar orthu, bogfaidh siad agus casfaidh siad a mbaill choirp nó athróidh siad a n-áit taobh istigh de spás;
- léireoidh siad go dtuigeann siad srian taobh istigh de spás áirithe;
- nuair a iarrtar orthu bogfaidh siad go dtí áit/spás ainmnithe;
- nuair a iarrtar orthu baileoidh siad agus cuirfidh siad réada nach bhfuil siad cleachta leo in áiteanna nach bhfuil siad eolach orthu;
- déanfaidh siad sórtáil ar réimse cruthanna 2T agus 3T, idir chinn nádúrtha agus chinn mhonaraithe, de mhéideanna, de dhathanna agus d’uigeachtaí éagsúla de réir critéir a roghnaigh siad féin;
- nascaidh siad 2T agus 3T le rudaí simplí 2D agus 3T a dhéanamh;

- déanfaidh siad fíor-réada a shórtáil do chritéar amháin agus déanfaidh siad athshórtáil do chritéar eile;
- léireoidh siad go dtuigeann siad gur ‘teaghlach’ tacar réad/pictiúr, gur chóir dóibh a bheith le chéile agus ar dhóigh éigin gurb ionann iad agus déanfaidh siad na cosúlachtaí a lipéadú/a aithint/a chur in iúl.

Leibhéal 1

I ngníomhaíochtaí struchtúrtha i gcomhthéacsanna coitianta inrochtana, tig le daltaí:

- labhairt ar na hábhair agus ar an trealamh atá ar fáil le gníomhaíocht a dhéanamh agus iad a úsáid;
- roinnt nodaireacht mhatamaitice a úsáid; eagar a léiriú ina gcuid oibre praiticiúla;
- labhairt ar dhóigheanna le gnáthfhadhbanna an lae a réiteach; straitéisí cuntais a úsáid agus gníomhaíochtaí ar siúl;
- patrúin a lorg agus labhairt orthu;
- an fhaisnéis atá de dhíth a bhailiú agus labhairt uirthi; a gcuid oibre a léiriú trí phictiúir agus réada a úsáid;
- teanga chúí mhatamaitice a úsáid le ceisteanna a fhreagairt faoina gcuid oibre;

Mar shampla:

- cruthanna 2T agus 3T a shórtáil agus tógálacha 2T agus 3T a dhéanamh agus cur síos a dhéanamh orthu; *m.sh. rudaí a shórtáil de réir critéar amháin amhail mór agus beag agus fáthanna a thabhairt leis an tsórtáil; labhairt ar na cruthanna a úsáideadh i bpictiúr d’fhear grinn a bhfuil triantán mar hata aige, ciorcal mar aghaidh agus dronuilleog mar chorp aige;*
- teanga a úsáid agus treoracha a leanúint, i gcásanna praiticiúla, maidir le suíomh agus gluaiseacht; *m.sh. faoi, os cionn, istigh, amuigh, in aice, siar, chun tosaigh agus casadh iomlán;*

- fíor-réada a shórtáil agus a rangú de réir critéar amháin agus a athshórtáil de réir critéar eile, ag úsáid léaráidí Venn, Carroll agus Crainn; *m.sh. bailiúchán d’ainmhithe feirme a shórtáil de réir cineáil agus iad a athshórtáil de réir datha; ainmhithe a bhfuil/nach bhfuil dhá chos acu a shórtáil;*
- faisnéis a bhailiú agus a thairgeadh ag úsáid fíor-réad nó líníochtaí; *m.sh. grianghraf nó líníocht a úsáid le féinchlárú; ciúbanna a úsáid le líon na ndaoine a bhfuil súile donna/gorma acu a thairgeadh.*